

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

25 iulie 2018*

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Mandat european de arestare – Decizia-cadru 2002/584/JAI – Articolul 1 alineatul (2), articolul 3 punctul 2 și articolul 4 punctul 3 – Motive de refuz de executare – Închiderea unei anchete penale – Principiul *ne bis in idem* – Persoană căutată care a avut calitatea de martor într-o procedură anterioară referitoare la aceleași fapte – Emiterea mai multor mandate europene de arestare împotriva aceleiași persoane”

În cauza C-268/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Županijski Sud u Zagrebu (Tribunalul de Comitat din Zagreb, Croația), prin decizia din 16 mai 2017, primită de Curte la 18 mai 2017, în procedura privind emiterea unui mandat european de arestare împotriva lui

AY,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça, președinte de cameră, domnii E. Levits, A. Borg Barthet, doamna M. Berger (raportor) și domnul F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 februarie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru AY, de L. Valković și de G. Mikuličić, odvetnici, de M. Lester, QC, de S. Abram și de P. FitzGerald, barristers, precum și de M. O’Kane, solicitor;
- pentru Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, de T. Laptoš, de V. Marušić și de D. Hržina, în calitate de agenți;
- pentru guvernul croat, de T. Galli, în calitate de agent;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, de J. Vlácil și de O. Serdula, în calitate de agenți;
- pentru Irlanda, de M. Browne, de L. Williams și de A. Joyce, în calitate de agenți, asistați de G. Mullan, BL;

* Limba de procedură: croata.

- pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér, de G. Koós și de M. Tátrai, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul austriac, de G. Eberhard, în calitate de agent;
 - pentru guvernul român, de E. Gane, de C.-M. Florescu și de R.-M. Mangu, în calitate de agenți;
 - pentru Comisia Europeană, de R. Troosters, de M. Mataija și de S. Grünheid, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 16 mai 2018,
- pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 1 alineatul (2), a articolului 3 punctul 2, precum și a articolului 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24) (denumită în continuare „Decizia-cadru 2002/584”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri referitoare la emiterea unui mandat european de arestare (denumit în continuare „MEA”) împotriva lui AY, cetățean maghiar, de Županijski Sud u Zagrebu (Tribunalul de Comitat din Zagreb, Croația).

Cadrul juridic

- 3 Articolul 1 din Decizia-cadru 2002/584 prevede:

„(1) [MEA] este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice [MEA], pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

(3) Prezenta decizie-cadru nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană.”
- 4 Articolul 2 din această decizie-cadru, intitulat „Domeniul de aplicare a [MEA]”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Un [MEA] poate fi emis pentru fapte pedepsite de legea statului membru emitent cu o pedeapsă sau o măsură de siguranță privative de libertate a căror durată maximă este de cel puțin douăsprezece luni sau, atunci când s-a dispus o condamnare la o pedeapsă sau s-a pronunțat o măsură de siguranță, pentru condamnări pronunțate cu o durată de cel puțin patru luni.

(2) Următoarele infracțiuni, în cazul în care sunt pedepsite în statul membru emitent cu o pedeapsă sau o măsură de siguranță privative de libertate a căror durată maximă este de cel puțin trei ani, astfel cum sunt definite acestea de dreptul statului membru emitent, duc la predarea pe baza unui [MEA], în condițiile prezentei decizii-cadru și fără verificarea dublei incriminări a faptei:

[...]

– corupție

[...]”

- 5 Potrivit articolului 3 din decizia-cadru menționată, intitulat „Motive de neexecutare obligatorie a [MEA]”:

„Autoritatea judiciară a statului membru de executare (denumită în continuare «autoritate judiciară de executare») refuză executarea [MEA] în următoarele cazuri:

[...]

2. atunci când din informațiile aflate la dispoziția autorității judiciare de executare rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv într-un stat membru pentru aceleași fapte, cu condiția ca, în caz de condamnare, sancțiunea să fi fost executată sau să fie în acel moment în curs de executare sau să nu mai poată fi executată, în conformitate cu dreptul statului membru de condamnare;

[...]”

- 6 Articolul 4 din Decizia-cadru 2002/584, intitulat „Motive de neexecutare facultativă a [MEA]”, prevede:

„Autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea [MEA]:

[...]

3. atunci când autoritățile judiciare ale statului membru de executare au decis fie să nu înceapă urmărirea penală pentru infracțiunea care face obiectul [MEA], fie să îi pună capăt sau atunci când persoana căutată a făcut obiectul unei decizii definitive într-un stat membru pentru aceleași fapte care împiedică desfășurarea ulterioară a procedurilor;

[...]”

Procedura principală și întrebările preliminare

- 7 AY, cetățean maghiar și președintele consiliului de administrație al unei societăți maghiare, a fost pus sub acuzare în Croația la 31 martie 2014 pentru fapte de corupție activă. Potrivit rechizitoriului Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Oficiul de Combatere a Corupției și a Infracționalității Organizate, Croația), lui AY i se reproșează că a plătit în mod ilegal o sumă considerabilă de bani unui înalt responsabil politic croat pentru a obține în contrapartidă încheierea unui contract.
- 8 Ancheta împotriva lui AY a fost deschisă, în Croația, la 10 iunie 2011. La momentul adoptării deciziei de deschidere a acestei anchete, s-a solicitat autorității maghiare competente să furnizeze asistență juridică internațională, prin interogarea lui AY în calitate de suspect și prin predarea unei citații acestuia.

- 9 Autoritățile croate au reiterat această cerere în mai multe rânduri prin comisie rogatorie. Ungaria nu a dat însă curs acesteia, pentru motivul că executarea ei ar fi adus atingere intereselor naționale ungare. În consecință, ancheta croată a fost suspendată în luna decembrie a anului 2012.
- 10 Cu toate acestea, pe baza datelor comunicate de autoritățile croate, procurorul general al Ungariei a deschis, la 14 iulie 2011, o anchetă întemeiată pe existența unor motive rezonabile de a se suspecta că s-a comis o infracțiune care constă în fapte de corupție activă într-un cadru internațional, vizată de Codul penal ungar. Instanța de trimitere arată că această anchetă a fost închisă prin decizia Biroului central de anchete maghiar din 20 ianuarie 2012, pentru motivul că actele comise nu întruneau elementele constitutive ale unei infracțiuni potrivit dreptului maghiar.
- 11 Ancheta amintită nu a fost deschisă împotriva lui AY în calitate de suspect, ci numai în legătură cu infracțiunea, față de un autor necunoscut. În acest cadru, AY nu a fost ascultat decât în calitate de martor. În plus, înaltul responsabil politic croat căruia i-ar fi fost plătită suma de bani nu a fost ascultat.
- 12 La 1 octombrie 2013, după aderarea Republicii Croația la Uniunea Europeană și înainte de deschiderea procedurii penale în Croația, Oficiul de Combatere a Corupției și a Infracționalității Organizate a emis un MEA împotriva lui AY.
- 13 Executarea acestui MEA a fost refuzată prin decizia pronunțată de Fővárosi Törvényszék (Curtea din Budapesta-Capitală, Ungaria) la 7 octombrie 2013, pentru motivele că informațiile disponibile demonstau că o procedură penală fusese deja începută în Ungaria pentru aceleași fapte ca cele pe care se întemeia MEA și că procedura menționată fusese soluționată.
- 14 După refuzul de executare a MEA, AY a fost localizat în Germania și în Austria, însă aceste două state membre au indicat că deciseră să nu dea curs mandatului de urmărire internațională emis prin intermediul Interpol, dat fiind că executarea lui era susceptibilă să constituie o încălcare a principiului *ne bis in idem*. Ulterior, secretariatul Interpol a decis să radieze mandatul de urmărire internațională lansat împotriva lui AY și să refuze Republicii Croația să utilizeze canalele Interpol în legătură cu AY din cauza existenței unui risc de încălcare a principiului *ne bis in idem* și pentru motivele de siguranță națională avansate de Ungaria.
- 15 Ca urmare a punerii sub acuzare a lui AY în Croația, un nou MEA a fost emis la 15 decembrie 2015, de această dată de camera de MEA a instanței de trimitere, mandat care nu a fost însă niciodată executat de Ungaria.
- 16 La 27 ianuarie 2017, instanța de trimitere a comunicat din nou acest MEA autorității maghiare competente. În această privință, instanța menționată a precizat că împrejurările se schimbaseră în statul membru emitent, întrucât în fața sa fusese începută împotriva lui AY o procedură penală și MEA a fost emis inițial de Ministerul Public în cursul fazei care a precedat deschiderea acestei proceduri.
- 17 Dat fiind că, după trimiterea acestui al doilea MEA, se scurseseră 60 de zile fără să se primească un răspuns, instanța de trimitere s-a adresat membrului croat din Eurojust. Instanța de trimitere precizează că, după efectuarea unor demersuri, acest membru i-a comunicat opinia autorității maghiare competente, în care se arăta că aceasta considera că nu are obligația de a da curs MEA emis asupra căruia se pronunțase deja în cursul fazei de urmărire a procedurii penale din Croația. În consecință, ea nu ar fi ținută nici de termenele de examinare prevăzute de Decizia-cadru 2002/584. În plus, se arăta că în Ungaria nu existau căi de drept care să autorizeze arestarea lui AY sau deschiderea unei noi proceduri de executare a celui de al doilea MEA emis în Croația la 15 decembrie 2015. Un avis identic al autorității maghiare competente a fost transmis instanței de trimitere la 4 aprilie 2017.

- 18 În acest context, instanța de trimitere expune, pe de o parte, îndoielile cu care se confruntă în privința interpretării motivelor de neexecutare prevăzute la articolul 3 punctul 2 și la articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584. Astfel, această instanță consideră că persoana căutată este cea care constituie obiectul MEA, astfel încât o decizie care este invocată cu titlu de motiv de neexecutare a MEA trebuie să se raporteze la persoana căutată în calitate de suspect sau de inculpat. Atunci când persoana căutată a fost ascultată în calitate de martor în cursul procedurii aflate la originea acestei decizii, ea nu poate constitui temeiul unui refuz de executare a MEA. În consecință, decizia prin care se încheie în Ungaria o anchetă care nu a fost îndreptată împotriva lui AY nu ar putea justifica un refuz de predare.
- 19 Pe de altă parte, instanța menționată consideră necesar să sesizeze Curtea pentru a ști care sunt obligațiile statului membru de executare atunci când un MEA a fost emis în mai multe rânduri de diferite autorități competente, în cursul unor faze anterioare și posterioare deschiderii unei proceduri penale.
- 20 În consecință, Županijski sud u Zagrebu (Tribunalul de Comitat din Zagreb, Croația) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări:
- „1) Articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că faptul de a nu începe urmărirea penală pentru infracțiunea care face obiectul unui [MEA] sau de a pune capăt acesteia se raportează doar la infracțiunea care face obiectul [MEA] sau această dispoziție trebuie interpretată în sensul că renunțarea la urmărirea penală sau abandonarea acesteia trebuie să privească persoana căutată în calitate de suspect/inculpat în cadrul acestor proceduri?
 - 2) Un stat membru poate refuza, în temeiul articolului 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584, să execute un [MEA] emis atunci când autoritatea judiciară din celălalt stat membru a decis fie să nu înceapă urmărirea penală pentru infracțiunea care face obiectul [MEA], fie să pună capăt acesteia, în cazul în care, în cadrul acestor proceduri, persoana căutată avea calitatea de martor, iar nu pe cea de suspect/inculpat?
 - 3) Decizia de a pune capăt unei anchete în cadrul căreia persoana căutată nu avea calitatea de suspect, însă a fost ascultată în calitate de martor, constituie pentru celelalte state membre un motiv de a nu da curs [MEA] emis în conformitate cu articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584?
 - 4) Care este legătura dintre motivul obligatoriu de refuz al predării prevăzut la articolul 3 punctul 2 din decizia-cadru atunci când «din informațiile aflate la dispoziția autorității judiciare de executare rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv într-un stat membru pentru aceleași fapte [...]» și motivul facultativ de refuz al predării prevăzut la articolul 4 punctul 3 din decizia-cadru în cazul în care «persoana căutată a făcut obiectul unei decizii definitive într-un stat membru pentru aceleași fapte care împiedică desfășurarea ulterioară a procedurilor»?
 - 5) Articolul 1 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că statul de executare este obligat să adopte o decizie cu privire la orice [MEA] care îi este transmis, iar aceasta și atunci când s-a pronunțat deja cu privire la un [MEA] anterior emis de cealaltă autoritate judiciară împotriva aceleiași persoane căutate în cadrul aceleiași proceduri penale, iar noul [MEA] este emis ca urmare a unei schimbări a circumstanțelor în statul care emite [MEA] (decizie de trimitere – declanșarea procedurii penale, criteriu mai strict în materie de indicii cu privire la săvârșirea infracțiunii, nouă autoritate judiciară/instanță competentă)?”

Procedura în fața Curții

- 21 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii preliminare de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții. În susținerea cererii sale, instanța menționată a precizat printre altele că persoana căutată ar putea fi arestată și că o măsură de arestare preventivă a fost pronunțată împotriva ei.
- 22 La 1 iunie 2017, Camera a cincea a decis, la propunerea judecătorului raportor, după ascultarea avocatului general, să respingă această cerere. Cu toate acestea, având în vedere împrejurările din litigiul principal, președintele Curții, prin Decizia din 9 iunie 2017, a acordat acestei cauze un tratament prioritar, în temeiul articolului 53 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 23 AY contestă admisibilitatea cererii de decizie preliminară pentru motivul că răspunsurile la întrebările adresate nu ar fi pertinente pentru procedura de judecare în lipsă îndreptată împotriva lui în Croația. Întrebările ar privi aspectul dacă alte state membre erau sau sunt ținute să execute primul și al doilea MEA emise împotriva lui. Or, nu ar fi necesar ca aceste chestiuni să fie soluționate pentru ca instanța de trimitere să poată să își pronunțe hotărârea asupra capetelor de acuzare.
- 24 Trebuie amintit în această privință că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul cooperării dintre aceasta din urmă și instanțele naționale, instituită la articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (Hotărârea din 12 octombrie 2017, Sleutjes, C-278/16, EU:C:2017:757, punctul 21 și jurisprudența citată).
- 25 În consecință, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță. Respingerea de către Curte a unei cereri adresate de o instanță națională este posibilă numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 12 octombrie 2017, Sleutjes, C-278/16, EU:C:2017:757, punctul 22 și jurisprudența citată).
- 26 În cauză, nu reiese în mod evident din dosarul transmis Curții că situația din speță corespunde vreuneia dintre aceste ipoteze. Astfel, în prezent sunt pendinte în fața instanței de trimitere două proceduri distincte referitoare la AY, și anume o procedură penală judecată în lipsă în fața camerei de judecată a acestei instanțe și o procedură referitoare la emiterea unui MEA în fața camerei competente în materie. Or, prezenta cerere de decizie preliminară se înscrie în cadrul acestei din urmă proceduri.
- 27 În această privință, instanța de trimitere arată că sesizează Curtea pentru a adopta, în funcție de răspunsurile aduse la întrebările adresate, o decizie de retragere a MEA emis împotriva lui AY. În consecință, nu se poate pretinde că întrebările adresate nu au nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul procedurii pendinte în fața instanței de trimitere, nici că problema este de natură ipotetică.
- 28 În orice caz, admisibilitatea cererii de decizie preliminară nu este repusă în discuție de împrejurarea că întrebările adresate se referă la obligațiile autorității judiciare de executare, în condițiile în care instanța de trimitere este autoritatea judiciară emitentă a MEA. Astfel, emiterea unui MEA are drept consecință

posibila arestare a persoanei căutate și, prin urmare, aduce atingere libertății individuale a acesteia din urmă. Or, Curtea a decis că, în ceea ce privește o procedură referitoare la un MEA, sarcina garantării drepturilor fundamentale revine în primul rând statului membru emitent (Hotărârea din 23 ianuarie 2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, punctul 50).

- 29 În consecință, pentru a asigura garantarea acestor drepturi – care poate să conducă o autoritate judiciară să ia decizia de retragere a MEA pe care l-a emis –, este important ca o asemenea autoritate să dispună de posibilitatea de a sesiza Curtea cu titlu preliminar.
- 30 Astfel, este necesar să se arate că, în procedura principală, menținerea în vigoare a MEA în cauză sau adoptarea unei decizii de retragere a acestuia depinde de aspectul dacă Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretată în sensul că autoritatea judiciară a statului membru de executare poate sau, dacă este cazul, chiar trebuie, în împrejurări precum cele din speță, să nu adopte o decizie în privința MEA care i-a fost transmis sau să refuze să îl execute.
- 31 În consecință, prezenta cerere de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a cincea întrebare

- 32 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, care trebuie examinată în primul rând, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că autoritatea judiciară a statului membru de executare este ținută să adopte o decizie în privința oricărui MEA care îi este transmis, chiar și atunci când, în acest stat membru, s-a statuat deja cu privire la un MEA anterior privind aceeași persoană și referitor la aceleași fapte, însă al doilea MEA nu a fost emis decât ca urmare a punerii sub acuzare, în statul membru emitent, a persoanei căutate.
- 33 Astfel cum reiese din modul de redactare a articolului 1 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, statele membre sunt obligate să execute orice MEA pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile deciziei-cadru. În afara unor situații excepționale, autoritățile judiciare de executare nu pot refuza, așadar, să execute un asemenea mandat decât în cazurile de neexecutare, enumerate în mod exhaustiv, prevăzute de această decizie-cadru, iar executarea MEA nu poate fi supusă decât uneia dintre condițiile limitative enumerate în aceasta. Astfel, decizia-cadru menționată enunță în mod explicit motivele de neexecutare obligatorie (articolul 3) și facultativă (articolele 4 și 4a) a MEA (a se vedea Hotărârea din 10 august 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punctele 50 și 51).
- 34 În acest context, articolul 15 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 prevede că „[a]utoritatea judiciară de executare decide, în termenele stabilite și în condițiile stabilite în prezenta decizie-cadru, predarea persoanei”. În plus, articolul 17 alineatele (1) și (6) din decizia-cadru prevede că „[u]n [MEA] se soluționează și se execută în regim de urgență” și că „[o]rice refuz de a executa un [asemenea mandat] trebuie să fie motivat”. Mai mult, articolul 22 din decizia-cadru enunță că „[a]utoritatea judiciară de executare notifică de îndată autorității judiciare emitente decizia privind modul în care s-a dat curs [MEA]”.
- 35 Prin urmare, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 38 din concluzii, o autoritate judiciară de executare care nu răspunde ca urmare a emiterii unui MEA și nu transmite astfel nicio decizie autorității judiciare emitente a acestuia încalcă obligațiile ce îi revin în temeiul dispozițiilor Deciziei-cadru 2002/584.

- 36 În consecință, trebuie să se răspundă la a cincea întrebare că articolul 1 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că autoritatea judiciară a statului membru de executare este ținută să adopte o decizie în privința oricărui MEA care îi este transmis, chiar și atunci când, în acest stat membru, s-a statuat deja cu privire la un MEA anterior privind aceeași persoană și referitor la aceleași fapte, însă al doilea MEA nu a fost emis decât ca urmare a punerii sub acuzare, în statul membru emitent, a persoanei căutate.

Cu privire la întrebările prima-a patra

- 37 Prin intermediul întrebărilor prima-a patra, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 punctul 2 și articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretate în sensul că o decizie a Ministerului Public, precum cea a Biroului central de anchete maghiar în discuție în litigiul principal, prin care s-a pus capăt unei anchete începute față de un autor necunoscut, în cursul căreia persoana care face obiectul unui MEA nu a fost ascultată decât în calitate de martor, poate fi invocată în vederea refuzării executării acestui MEA în temeiul uneia sau al celeilalte dintre aceste dispoziții.

Cu privire la articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584

- 38 Articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584 enunță un motiv de neexecutare obligatorie în virtutea căruia autoritatea judiciară de executare trebuie să refuze executarea MEA atunci când este informată că persoana căutată a fost judecată definitiv într-un stat membru pentru aceleași fapte, cu condiția ca, în caz de condamnare, sancțiunea să fi fost executată sau să fie în acel moment în curs de executare sau să nu mai poată fi executată, în conformitate cu dreptul statului membru de condamnare.
- 39 Această dispoziție are drept obiectiv să evite ca o persoană să fie din nou urmărită sau judecată penal pentru aceleași fapte (Hotărârea din 16 noiembrie 2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punctul 40) și reflectă principiul *ne bis in idem*, consacrat la articolul 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, potrivit căruia nimeni nu poate fi judecat sau condamnat penal de două ori pentru aceeași infracțiune.
- 40 Una dintre condițiile la care este supus refuzul de executare a MEA este ca persoana căutată să fi „fost judecată definitiv”.
- 41 În această privință, trebuie precizat că, chiar dacă articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584 se referă, în textul său, la o „judecată”, această dispoziție este aplicabilă și în privința unor decizii care emană de la o autoritate chemată să participe la administrarea justiției penale în ordinea juridică națională în cauză, prin care se pune capăt definitiv urmăririi penale într-un stat membru, chiar dacă asemenea decizii sunt adoptate fără intervenția unei instanțe și nu iau forma unei hotărâri judecătorești (a se vedea prin analogie Hotărârea din 29 iunie 2016, Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 42 Potrivit jurisprudenței Curții, o persoană căutată este considerată că a fost judecată definitiv pentru aceleași fapte în sensul articolului 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584 atunci când, în urma unei proceduri penale, acțiunea publică s-a stins în mod definitiv sau atunci când autoritățile judiciare ale unui stat membru au adoptat o decizie prin care un inculpat este achitat definitiv pentru faptele imputate (Hotărârea din 16 noiembrie 2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punctul 45 și jurisprudența citată).

- 43 O „judecare definitivă”, în sensul articolului 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584, presupune astfel existența unei urmăririi penale anterioare începute împotriva persoanei căutate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 noiembrie 2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punctele 46 și 47, Hotărârea din 5 iunie 2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, punctele 31 și 32, precum și Hotărârea din 29 iunie 2016, Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, punctele 34 și 35).
- 44 Pe de altă parte, principiul *ne bis in idem* nu se aplică decât persoanelor care au fost judecate definitiv într-un stat membru (a se vedea Hotărârea din 28 septembrie 2006, Gasparini și alții, C-467/04, EU:C:2006:610, punctul 37). În schimb, el nu se extinde la persoanele care au fost doar ascultate în cadrul unei anchete penale, precum martorii.
- 45 În speță, reiese din dosarul prezentat Curții că cercetarea efectuată în Ungaria ca urmare a comisiei rogatorii croate, la care s-a pus capăt prin decizia Biroului central de anchete maghiar din 20 ianuarie 2012, a fost începută împotriva unui autor necunoscut. Ea nu a fost desfășurată împotriva lui AY în calitate de suspect sau de inculpat, autoritatea maghiară competentă ascultând această persoană doar în calitate de martor. Astfel, în absența unei urmăririi penale desfășurate împotriva lui AY, nu se poate considera că acesta a fost judecat definitiv, în sensul articolului 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584.
- 46 În consecință, o decizie a Ministerului Public, precum cea a Biroului central de anchete maghiar în discuție în litigiul principal, prin care s-a pus capăt unei anchete în cursul căreia persoana care a făcut obiectul unui MEA nu a fost ascultată decât în calitate de martor nu poate fi invocată în vederea refuzării executării acestui MEA în temeiul articolului 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584.

Cu privire la articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584

- 47 Articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 enunță trei motive de neexecutare facultative.
- 48 Potrivit primului motiv de neexecutare prevăzut la articolul 4 punctul 3 din această decizie-cadru, autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea MEA atunci când autoritățile judiciare ale statului membru de executare au decis să nu înceapă urmărirea penală pentru infracțiunea care face obiectul MEA.
- 49 Or, decizia Biroului central de anchete maghiar în discuție în litigiul principal nu se referă la o renunțare la începerea urmăririi penale, astfel încât acest motiv de neexecutare este lipsit de relevanță în împrejurări precum cele din speță.
- 50 În virtutea celui de al doilea motiv de neexecutare prevăzut la articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584, executarea MEA poate fi refuzată atunci când, în statul membru de executare, autoritățile judiciare au decis să pună capăt urmăririi penale pentru infracțiunea care face obiectul MEA.
- 51 În această privință, trebuie arătat că articolul 4 punctul 3 prima parte din Decizia-cadru 2002/584, care enunță acest motiv de neexecutare, se raportează numai la „infracțiunea care face obiectul MEA”, iar nu la persoana căutată.
- 52 Trebuie să se amintească de asemenea că, întrucât refuzul de executare a unui MEA constituie excepția, motivele de neexecutare a unui asemenea mandat trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte (a se vedea Hotărârea din 23 ianuarie 2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, punctul 48 și jurisprudența citată).
- 53 Or, astfel cum arată Comisia, o interpretare potrivit căreia executarea unui MEA ar putea fi refuzată, în temeiul celui de al doilea motiv de neexecutare care figurează la articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584, atunci când acest mandat se referă la fapte identice celor care au făcut deja obiectul unei

decizii anterioare, fără să prezinte importanță identitatea persoanei care a făcut obiectul urmăririi penale, ar fi în mod vădit prea largă și ar prezenta riscul ca obligația de executare a unui MEA să fie eludată.

- 54 Astfel, după cum reiese din articolul 1 alineatul (1) din această decizie-cadru, MEA este o decizie judiciară în vederea arestării și a predării unei persoane căutate. În consecință, un MEA nu este emis în privința doar a unei infracțiuni, ci vizează în mod necesar o persoană determinată.
- 55 În plus, acest motiv de neexecutare nu are ca scop protejarea unei persoane împotriva eventualității de a trebui să se supună unor cercetări succesive, pentru aceleași fapte, în mai multe state membre (a se vedea prin analogie Hotărârea din 29 iunie 2016, Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, punctul 45 și jurisprudența citată).
- 56 Astfel, Decizia-cadru 2002/584 se înscrie în cadrul spațiului european de libertate, securitate și justiție, în interiorul căruia este asigurată, pe de o parte, libera circulație a persoanelor, fiind însoțită în același timp, pe de altă parte, de măsuri adecvate în materie, în special, de prevenire a criminalității și de combatere a acestui fenomen (a se vedea prin analogie Hotărârea din 29 iunie 2016, Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, punctul 46).
- 57 În consecință, al doilea motiv de neexecutare prevăzut la articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie să fie interpretat în lumina necesității de a promova prevenirea criminalității și de a combate acest fenomen (a se vedea prin analogie Hotărârea din 29 iunie 2016, Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, punctul 47).
- 58 Or, este necesar să se constate că, în împrejurări precum cele în discuție în speță, în care, pe de o parte, o anchetă a fost desfășurată împotriva unui autor necunoscut, iar nu împotriva persoanei căutate prin MEA și, pe de altă parte, față de aceasta nu a fost luată o decizie prin care s-a pus capăt acestei anchete, nu a existat o implicare a acestei persoane, în urmărirea penală vizată la articolul 4 punctul 3 prima parte din Decizia-cadru 2002/584, care să justifice refuzul de executare a MEA.
- 59 Această interpretare este confirmată de geneza Deciziei-cadru 2002/584, din moment ce reiese din propunerea inițială a Comisiei [COM(2001) 522 final, p. 18] că articolul 4 punctul 3 prima parte din această decizie-cadru este reflexia articolului 9 a doua teză din Convenția europeană privind extrădarea, semnată la Paris la 13 decembrie 1957. Potrivit acestei din urmă dispoziții, „[e]xtrădarea va putea fi refuzată dacă autoritățile competente ale părții solicitate au hotărât să nu întreprindă urmăriri sau să pună capăt urmăririlor pe care le-au exercitat pentru aceeași faptă sau aceleași fapte”. În această privință, raportul explicativ al acestei convenții precizează că dispoziția menționată vizează cazul unui individ care „a făcut obiectul” unei decizii care împiedică urmărirea penală sau care pune capăt acesteia [a se vedea p. 9 din rapport explicatif de la convention européenne d’extradition (Raportul explicativ al Convenției europene privind extrădarea) (Paris, 13.XII.1957, série des traités européens – nr. 24)].
- 60 Astfel, în împrejurări precum cele enunțate la punctul 58 din prezenta hotărâre, decizia menționată nu poate fi invocată pentru a refuza executarea unui MEA, în temeiul celui de al doilea motiv de neexecutare prevăzut la articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584.
- 61 În sfârșit, în virtutea celui de al treilea motiv de neexecutare prevăzut la articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584, autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea MEA atunci când persoană căutată a făcut obiectul unei decizii definitive într-un stat membru pentru aceleași fapte care împiedică desfășurarea ulterioară a procedurilor.
- 62 În această privință, este suficient să se arate că acest motiv de neexecutare nu își poate găsi aplicare într-o situație precum cea în discuție în speță, întrucât nu sunt îndeplinite condițiile de aplicare a acestuia.

- 63 În consecință, având în vedere toate considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările prima-a patra că articolul 3 punctul 2 și articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretate în sensul că o decizie a Ministerului Public, precum cea a Biroului central de anchete maghiar în discuție în litigiul principal, prin care s-a pus capăt unei anchete începute față de un autor necunoscut, în cursul căreia persoana care face obiectul unui MEA nu a fost ascultată decât în calitate de martor, fără ca o urmărire penală să fi fost efectuată împotriva acestei persoane și fără ca decizia menționată să fi fost luată față de aceasta nu poate fi invocată în vederea refuzării executării acestui MEA în temeiul uneia sau al celeilalte dintre aceste dispoziții.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 64 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

- 1) **Articolul 1 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, trebuie interpretat în sensul că autoritatea judiciară a statului membru de executare este ținută să adopte o decizie în privința oricărui mandat european de arestare care îi este transmis, chiar și atunci când, în acest stat membru, s-a statuat deja cu privire la un mandat european de arestare anterior privind aceeași persoană și referitor la aceleași fapte, însă al doilea mandat european de arestare nu a fost emis decât ca urmare a punerii sub acuzare, în statul membru emitent, a persoanei căutate.**
- 2) **Articolul 3 punctul 2 și articolul 4 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, trebuie interpretate în sensul că o decizie a Ministerului Public, precum cea a Biroului central de anchete maghiar în discuție în litigiul principal, prin care s-a pus capăt unei anchete începute față de un autor necunoscut, în cursul căreia persoana care face obiectul unui mandat european de arestare nu a fost ascultată decât în calitate de martor, fără ca o urmărire penală să fi fost efectuată împotriva acestei persoane și fără ca decizia menționată să fi fost luată față de aceasta nu poate fi invocată în vederea refuzării executării acestui mandat european de arestare în temeiul uneia sau al celeilalte dintre aceste dispoziții.**

Semnături